

ECONOMISCH BELEIDSPLAN
Gemeente Wijchen 2007 – 2011

Een plan gericht op beter in plaats van meer!

Voorwoord

Met het Economisch Beleidsplan “Beter in plaats van meer!” geeft de gemeente Wijchen een concreet antwoord op de vraag: “Hoe waarborgen en versterken we de economie van de gemeente Wijchen voor een langere periode?”. Conjuncturele processen en de dynamiek in de economische structuur en in regionale beleidskaders maken het opstellen van deze beleidsnotitie en “agendering” van actiepunten in een uitwerkingsprogramma noodzakelijk. Als wethouder van economische zaken en werkgelegenheid ben ik blij dat met het vaststellen van het Economisch Beleidsplan een duidelijke lijn voor de (economische) toekomst van de gemeente Wijchen wordt uitgezet.

Het economisch beleid van de Gemeente is gericht op het versterken en uitbouwen van de economische structuur van onze gemeente in al haar facetten, alsmede een evenwichtige groei van de werkgelegenheid en de bestrijding van werkloosheid.

Belangrijke beleidskaders zijn het stimuleren van bereikbaarheid, realiseren van een goede infrastructuur, het stimuleren van (startend) ondernemerschap, het scheppen van ruimte voor bedrijvigheid, de versterking van het stadscentrum en de versterking van de culturele, toeristische en recreatieve potentie van de gemeente. Samenwerking binnen de regio is daarbij een absolute vereiste.

De hoofdthema's van het economisch beleid van de gemeente Wijchen luiden als volgt:

- Bereikbaarheid en infrastructuur
- Onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid
- Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen
- Gemeentelijke dienstverlening
- Een vitaal landelijk gebied door “Plattelandsvernieuwing”.

Dit Economische Beleidsplan geeft u een inzicht van de huidige stand van zaken in Wijchen en de acties die de komende jaren ondernomen moeten worden om de economie van Wijchen te waarborgen en daar waar mogelijk van nieuwe impulsen te voorzien. De gemeente Wijchen hoopt samen met u deze uitdaging aan te gaan!

Namens het College van burgemeester en wethouders,

Gerard Hendriks

Wethouder van Economische zaken en werkgelegenheid

Inhoudsopgave

Voorwoord		2
Inhoudsopgave		3
Management Samenvatting		5
Hoofdstuk 1	Lokaal-Economisch Profiel	6
1.1	Geografische ligging	6
1.2	Bevolking	7
1.3	Beroepsbevolking	7
1.4	Werkgelegenheid	8
1.5	Verdeling en ontwikkeling werkgelegenheid over sectoren	10
1.6	Verdeling en ontwikkeling bedrijven over sectoren	11
1.7	Detailhandel	11
1.8	Bedrijventerreinen	11
1.9	Sectorschetsen	12
1.10	Inkomen	14
Hoofdstuk 2	Beleidskader	15
2.1	Inleiding	15
2.2	Gelderland	15
2.3	Regio: Stadsregio Arnhem Nijmegen	15
2.4	Wijchen	16
2.5	Bereikbaarheid	17
2.6	Communicatie	17
2.7	Arbeidsmarkt	17
2.8	Ruimtelijke Flexibiliteit	17
Hoofdstuk 3	SWOT-Analyse	18
3.1	Inleiding	18
3.2	Bereikbaarheid en infrastructuur	18
3.3	Onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid	19
3.4	Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen	20
3.5	Centrum Wijchen	21
3.6	Plattelandsvernieuwing in relatie tot toerisme en recreatie	22
3.7	Gemeentelijke dienstverlening	23

Hoofdstuk 4	Economisch meerjarenplan	25
4.1	Inleiding	25
4.2	Bereikbaarheid en infrastructuur	25
4.3	Onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid	26
4.4	Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen	27
4.5	Centrum Wijchen	28
4.6	Plattelandsvernieuwing	29
4.7	Gemeentelijke dienstverlening	30
4.8	Economisch Beleidsplan Algemeen	31
4.8	Planning en organisatie	31

Management Samenvatting

Met het Economisch Beleidsplan "Een plan gericht op beter in plaats van meer!" geeft de gemeente Wijchen een duidelijk signaal af hoe er wordt omgegaan met de ontwikkelingen op economisch gebied. Niet ongebreidelde groei maar zaken als kwaliteit, innovatie en duurzaamheid moet de economische visie van Wijchen vorm gaan geven. Zonder daarbij het faciliteren en /of aantrekken van nieuwe ontwikkelingen uit het oog te verliezen.

In deze management samenvatting wordt in het kort de inhoud van het beleidsplan weergegeven. Het Economisch Beleidsplan kan gezien worden als het kaderstellend document met betrekking tot de economie van Wijchen voor de komende vier jaar. Op basis van de kaders wordt door het college jaarlijks een Economisch Uitvoeringsprogramma voor het volgend jaar vastgesteld.

In hoofdstuk 1 van het Economisch Beleidsplan wordt een cijfermatig beeld gegeven van het economisch profiel van de gemeente Wijchen. Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van het beleidskader en de randvoorwaarden waarmee in dit Beleidsplan rekening moet worden gehouden. Tezamen vormen deze twee hoofdstukken de achtergronden waarmee bij het opstellen van economisch beleid rekening moet worden gehouden. In hoofdstuk 3 is vervolgens een SWOT analyse gemaakt waaruit het economisch meerjarenplan in hoofdstuk 4 voortvloeit.

Het economisch meerjarenplan gaat in op de volgende zes thema's:

1. Bereikbaarheid en infrastructuur;
2. Onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid;
3. Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen;
4. Centrum Wijchen;
5. Gemeentelijke dienstverlening;
6. Plattelandsvernieuwing.

Voor elk van deze thema's worden actiepunten benoemd die in de komende vier jaar moeten leiden tot een verbetering van het economisch klimaat in de gemeente Wijchen. Per jaar zullen verschillende actiepunten worden uitgewerkt. In paragraaf 4.8 treft u het Economisch Uitvoeringsprogramma voor 2007 aan.

HOOFDSTUK 1: LOKAAL-ECONOMISCH PROFIEL

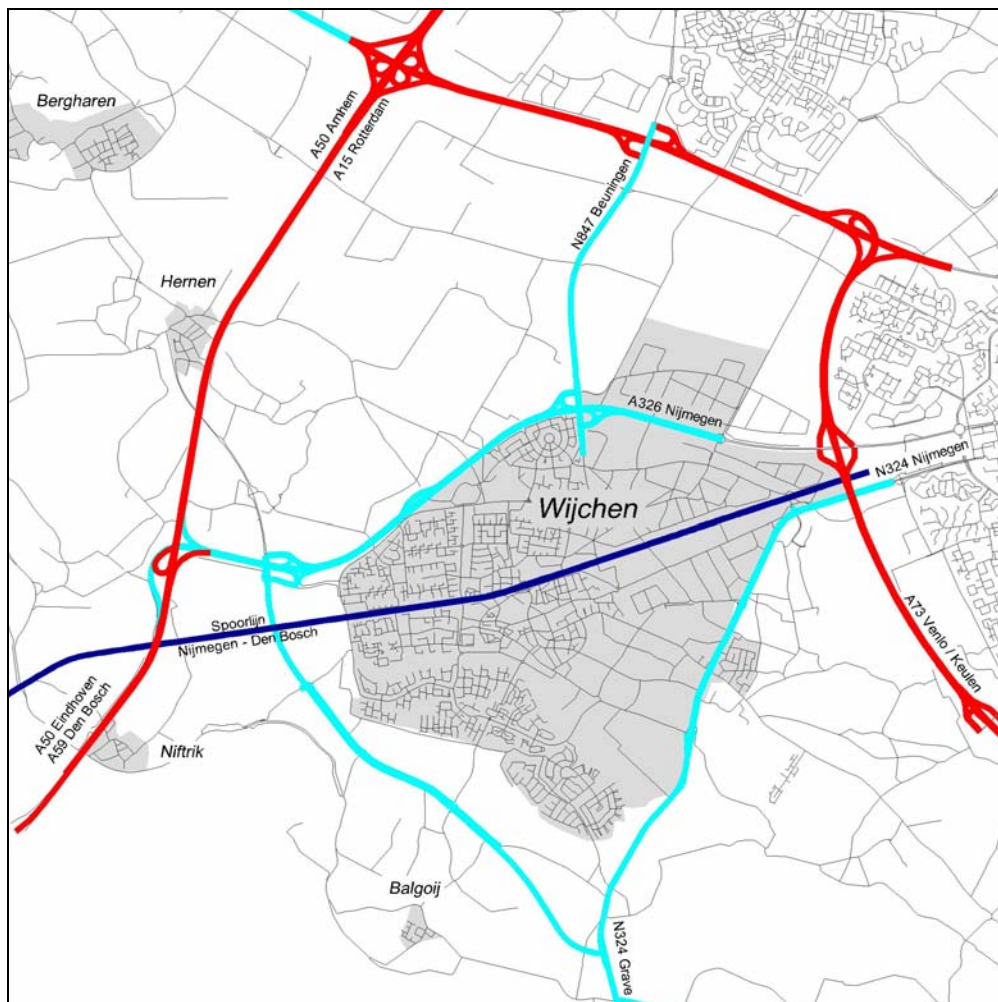
1.1 Geografische ligging

De gemeente Wijchen is gelegen in het zuiden van de provincie Gelderland. Met een oppervlakte van 6959 hectare heeft de gemeente bijna 40.000 inwoners en bestaat uit de kernen Wijchen, Balgoij, Batenburg, Bergharen, Hernen, Leur, Niftrik en Alverna.

De gemeente Wijchen is goed ontsloten, door de aanwezigheid van een uitgebreid wegennet, spoorlijn en de Maas.

De snelweg A50 vormt de verbinding met Utrecht, Noord-Nederland en Zuid-Nederland. De A326 loopt van oost naar west door de gemeente en vormt een verbinding tussen de A50 en A73. De A73 vormt de grens tussen de gemeente Wijchen en Nijmegen en verbindt de gemeente met Noord-Brabant en Limburg.

De gemeente Wijchen heeft momenteel 1 treinstation in het centrum van Wijchen. Er zijn plannen voor het realiseren van een tweede station in het oosten van Wijchen ter hoogte van het bedrijventerrein Wijchen-Oost.

1.2 Bevolking

Aantal inwoners

Op 1 januari 2007 had de gemeente Wijchen 39.482 inwoners. Van 1995 tot 2007 kent de gemeente Wijchen een groei in het aantal inwoners van 9,7 %. Het inwoneraantal van Gelderland groeide in dezelfde periode met 5,3 %. De meest recente ramingen van de provincie Gelderland gaan uit van een verdere (lichte) groei. Er wordt verwacht dat in 2015 Wijchen circa 40.600 inwoners zal hebben.

Spreiding van de bevolking

De spreiding van de bevolking over de verschillende kernen geeft informatie over het draagvlak voor bedrijvigheid en voorzieningen. De gemeente Wijchen bestaat uit acht woonkernen. De kern Wijchen is met bijna 82% van de inwoners veruit de grootste kern qua inwonertal. Ook wat oppervlakte betreft is dit de grootste kern. De op een na grootste kern is Alverna. De kern met de minste inwoners is Batenburg (zie ook bijlage 1.2).

Leeftijdsopbouw

De leeftijdsopbouw laat zien dat de leeftijdscategorie 25-49 jaar het meest vertegenwoordigd is (38%). De groep 0-24 jaar is net zo groot als de groep 50 jaar en ouder, namelijk 31%. Er zit weinig verschil tussen de verdeling van mannen en vrouwen over de leeftijdscategorieën. In het algemeen zijn er in de laagste leeftijdscategorie absoluut gezien iets meer mannen, terwijl in de hoogste categorie de vrouwen meer vertegenwoordigd zijn, omdat vrouwen gemiddeld ouder worden dan mannen. In Wijchen treedt dit beeld ook op. In vergelijking met de regio Arnhem/Nijmegen zit er weinig verschil in de leeftijdsopbouw.

Ontwikkeling leeftijdsopbouw 1995-2005 en 2005-2010

De ontwikkeling van de leeftijdsopbouw laat duidelijk zien in welke leeftijdscategorieën er sprake is geweest van een toename of afname.

	1995-2005	1995-2000	2000-2005	2005-2010
0-14	-0,7%	0%	-0,7%	-1,3%
15-24	-2,2%	-2,2%	0%	-0,3%
25-49	-5,1%	-1,7%	-3,4%	-3,2%
50-64	+5,4%	+3,0%	+2,4%	+2,0%
65-79	+2,0%	+1,0%	+1,0%	+1,8%
80+	+0,7%	0%	+0,7%	+0,5%

Bron: PWE-Gelderland, 2005, (bewerkt)

Het aantal jongeren is relatief gezien duidelijk afgenomen, terwijl het aantal ouderen relatief gestegen is. Er is dus sprake van vergrijzing. In de toekomst zal dit beeld zich voortzetten. Binnen tien jaar zal een groot deel van de Wijchense bevolking de pensioensgerechtigde leeftijd hebben. Het actieve deel van de bevolking zal in verhouding gaan afnemen. Dit is geen uitzonderlijk beeld: in heel Nederland is er sprake van een toenemende grijze druk. Deze grijze druk geeft aan hoeveel 65-plussers er zijn op elke 100 potentiële arbeidskrachten. De verwachting is dat de grijze druk in Wijchen boven het landelijk gemiddelde zal uitstijgen.

1.3 Beroepsbevolking

Onder beroepsbevolking vallen alle personen van 15-64 jaar die tenminste twaalf uur per week werken of actief werk zoeken. Bij een groeiende beroepsbevolking is het noodzakelijk om een klimaat te realiseren waarbij arbeidsplaatsen gerealiseerd worden om (grotere) werkloosheid te voorkomen.

Ontwikkeling beroepsbevolking

Ontwikkeling beroepsbevolking						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Wijchen	18.049	18.217	18.540	18.956	19.133	19.286
Arnhem/Nijmegen	315.571	322.408	328.195	332.097	334.825	339.122
INDEX						
Wijchen	100	100,9	102,7	105	106	106,9
Arnhem/Nijmegen	100	102,2	104	105,2	106,1	107,5

Bron: PWE-Gelderland, 2005 (bewerkt)

De groei van de beroepsbevolking in de gemeente Wijchen ligt met 6,9% boven het landelijk gemiddelde, waar tussen 2000 en 2005 een groei heeft plaatsgevonden van 6,3%. In het gebied Arnhem Nijmegen was de groei met 7,5% hoger dan in Wijchen.

Prognose beroepsbevolking

In bijlage 1.3 is een tabel opgenomen waarbij een prognose gegeven wordt voor de beroepsbevolking tot en met 2010.

Bij deze prognose treedt ten opzichte van de periode 2000-2005 een gewijzigd beeld op. De beroepsbevolking in de gemeente Wijchen zal met ongeveer 2% gaan stijgen, terwijl er in de regio Arnhem/Nijmegen een stijging van 5% verwacht wordt. Een verschil is ook dat de verwachte groei van de beroepsbevolking in Wijchen onder het landelijk gemiddelde zal uitkomen, dat op 4% geschat wordt. Een groeiende beroepsbevolking is erg belangrijk voor de vraag naar arbeid die het bedrijfsleven heeft zeker met het oog op een toenemende vergrijzing en een toenemende demografische druk.

Arbeidsparticipatie en prognose

De arbeidsparticipatie geeft een beeld over de verhouding tussen de actieven en de inactieven in een gebied. De arbeidsparticipatie is het percentage van de potentiële beroepsbevolking (bevolking van 15-64 jaar) dat zich aanbiedt op de arbeidsmarkt voor tenminste 12 uur per week. In het algemeen is het zo dat in de leeftijd 25-55 jaar de arbeidsparticipatie het grootst is, omdat een groot deel van de populatie in de leeftijd 15-25 dagonderwijs volgt.

In de gemeente Wijchen was in 2005 de arbeidsparticipatie 68. Dit betekent dat 68% van de potentiële beroepsbevolking ook daadwerkelijk een baan heeft of wil deelnemen aan het arbeidsproces voor minimaal 12 uur per week. Wijchen kent in vergelijking met de regionale en nationale cijfers een iets hogere arbeidsparticipatie.

Zowel voor de gemeente Wijchen als de regio Arnhem/Nijmegen en Nederland is de arbeidsparticipatie sinds 2000 toegenomen. De verhouding tussen het aantal actieven en inactieven is daardoor verbeterd. Een prognose voor de nabije toekomst laat zien dat de arbeidsparticipatie verder zal stijgen. Een stijgende arbeidsparticipatie is zeer wenselijk, omdat ook daarmee de beroepsbevolking zal toenemen en de demografische druk kan verminderen, of minder snel zal stijgen.

1.4 Werkgelegenheid

Ontwikkeling werkgelegenheid

De werkgelegenheid in de gemeente Wijchen is sinds 2000 met bijna 17% gegroeid; van 13.182 banen in 2000 naar 15.388 banen in 2004. Deze groei is aanzienlijk hoger dan de groei van de gehele regio in dezelfde periode (4%). Met name tussen 2000 en 2002 is er een enorme groei van de werkgelegenheid geweest. Dit is met name te danken aan de ontwikkelingen op bedrijventerrein Bijsterhuizen. (Zie ook bijlage 1.4).

In 2004 wordt van de totale werkgelegenheid 60,5% van de banen door mannen vervuld. In 2000 was dit aandeel nog 61,1%. Het aandeel vrouwen in de totale werkgelegenheid is de afgelopen 5 jaar toegenomen.

Werkloosheid

Het aantal werklozen komt overeen met het aantal niet-werkende werkzoekenden dat ingeschreven staat bij het Centrum voor werk en inkomen (CWI). Hieronder vallen volgens het CWI werkzoekenden die minder dan twaalf uur per week werken of helemaal geen werk hebben. Het betreft zowel werkzoekenden met uitkering als werkzoekenden zonder uitkering.

Werkloosheidspercentage 2000 – 2005							Vershil 2000- 2005
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Wijchen	5,8%	5,3%	4,6%	5,7%	6,7%	7,0%	+ 1,2%
Arnhem/Nijmegen	9,5%	8,9%	8,6%	9,7%	10,4%	10,8%	+ 1,3%
Nederland	7,6%	onbekend	6,5%	7,6%	8,9%	9%	+ 1,4%

Bron: PWE-Gelderland, 2005 (bewerkt)

De laatste vijf jaar ligt het werkloosheidspercentage van de gemeente Wijchen onder het nationale en regionale werkloosheidspercentage. De groei van de werkloosheid in de gemeente Wijchen in deze periode is echter bijna even groot als de groei in de regio Arnhem/Nijmegen en Nederland.

Tussen 2000 en 2002 is een daling van het werkloosheidspercentage zichtbaar, wat te verklaren valt door de toename van de werkgelegenheid in die periode. Sinds 2003 is het werkloosheidspercentage weer toegenomen. Dit geldt zowel voor Nederland, Arnhem/Nijmegen als Wijchen. Een reden hiervoor is de stagnerende economie en de hiermee gepaard gaande geringe groei van de werkgelegenheid.

In het afgelopen jaar is een stijging zichtbaar van het aantal langdurige werklozen. Bijna de helft van alle werklozen is op 1 januari 2005 meer dan een jaar werkloos. Het aandeel minderheden is nauwelijks gestegen, evenals het aandeel 'ouderen' en het aandeel vrouwen. De absolute werkloosheidscijfers in deze drie categorieën zijn wel gestegen.

Werkloosheid naar opleidingsniveau

In bijlage 1.10 is een verdeling gemaakt van het aantal werklozen per hoogst genoten opleiding. Slechts een klein deel van de werklozen (15%) heeft een hogere opleiding afgerond na het middelbaar onderwijs. Een derde van de werklozen heeft een hogere middelbare schoolopleiding of MBO afgerond. Bijna de helft van de werklozen heeft een opleiding op MAVO, VBO-niveau of lager gehad.

Werkloosheid naar fasering

Het Centrum voor werk en inkomen heeft een indeling van werkloosheid gemaakt in een viertal fasen. Een werkzoekende is in te delen in een van deze fasen afhankelijk van de mate waarin hij bemiddelbaar is. In bijlage 1.11 staat een overzicht van de werkloosheid naar fasering en worden de verschillende fasen toegelicht.

Het merendeel van de Wijchense werklozen bevindt zich in fase 1 en 2. Deze groep heeft geen tot een geringe afstand tot de arbeidsmarkt en heeft een grote kans om op kortere termijn (binnen een jaar) werk te vinden.

46% van de werklozen (fase 3 en 4) heeft echter weinig tot geen kans op het vinden van regulier werk. Deze groep bestaat vooral uit ouderen, aangezien oudere werknemers meestal moeilijker bemiddelbaar zijn voor de arbeidsmarkt dan jongeren.

1.5 Verdeling en ontwikkeling werkgelegenheid over sectoren

Verdeling werkgelegenheid

De werkgelegenheidsstructuur in de gemeente Wijchen laat zien dat de meeste werkgelegenheid te vinden is in de sectoren reparatie en detailhandel en overige dienstverlening. Onder overige dienstverlening vallen onder andere: openbaar bestuur, onderwijs, gezondheids-/welzijnszorg, cultuur, recreatie en openbaar vervoer. De sectoren financiële instellingen, horeca en landbouw hebben het kleinste aandeel werkgelegenheid (zie bijlage 1.12).

In de regio Arnhem/Nijmegen heeft de sector overige dienstverlening veruit het grootste aandeel werkgelegenheid, mede dankzij de aanwezigheid van grote onderwijs- en zorginstellingen, op grote afstand gevolgd door de sector reparatie en detailhandel. De sectoren landbouw en financiële instellingen hebben het kleinste aandeel in de werkgelegenheid.

Ontwikkeling werkgelegenheid

De dynamiek binnen de productiestructuur wordt zichtbaar als we de ontwikkelingen in de werkgelegenheid en bedrijvigheid nader gaan bekijken. In de tabel op de volgende pagina worden de werkgelegenheidsontwikkelingen per sector in de periode 2000-2004 bekeken voor de gemeente Wijchen en de regio Arnhem/Nijmegen. De genoemde percentages kunnen door de lage aantallen in sommige sectoren een vertekend beeld geven. Bij de analyse is hier rekening mee gehouden.

Zoals ook al in de vorige paragraaf geconcludeerd is, heeft Wijchen in de afgelopen 5 jaar een aanzienlijk grotere groei van de werkgelegenheid gehad dan de regio Arnhem/Nijmegen. Met uitzondering van de landbouw is in alle sectoren in Wijchen een sterkere stijging te zien dan in de regio.

De opvallende stijging van de werkgelegenheid in de transportsector in Wijchen, met bijna 118 %, is te danken aan de uitgifte van bedrijventerrein op Bijsterhuizen, waar zich veel nieuwe transportbedrijven hebben gevestigd.

Zowel in Wijchen als in de regio Arnhem/Nijmegen is de sterkste afname te vinden in de agrarische sector. Sinds de jaren vijftig is er jaarlijks een geringe afname te zien in deze sector, maar de laatste jaren neemt het percentage van agrarische bedrijven dat stopt sterk toe. Belangrijke redenen hiervoor zijn de toegenomen strengere regelgeving en het aantal dierziekten. Tevens is schaalvergroting een belangrijke reden voor deze afname.

Gemiddelde werkgelegenheidsgroei per sector, 2000-2004		
Sectoren	Wijchen 2000-2004	Arnhem/Nijmegen 2000-2004
Landbouw	-14,8%	-11,3%
Industrie	+10,1%	-8,9%
Bouwnijverheid	+13,1%	+0,3%
Reparatie en Detailhandel	+12,0%	+1,7%
Horeca	+11,7%	+1,1%
Transport	+117,5%	-3,4%
Financiële instellingen	+8,3%	-6,1%
Zakelijke dienstverlening	+16,1%	+4,3%
Overige dienstverlening	+19,9%	+13,4%
Totaal	+16,7%	+3,7%

Bron: PWE-Gelderland, 2005 (bewerkt)

1.6 Verdeling en ontwikkeling bedrijven over sectoren

Verdeling aantal bedrijven over sectoren, 2004

In de tabel in bijlage 1.13 is aangegeven hoe de bedrijven in de gemeente Wijchen en het gebied Arnhem/Nijmegen verdeeld zijn over de verschillende sectoren.

Van de 2042 bedrijven in de gemeente Wijchen in 2004 valt meer dan een kwart onder de sector reparatie en detailhandel. Verder is ook de zakelijke en overige dienstverlening goed vertegenwoordigd. Deze top 3 zien we ook terug in de regio Arnhem/Nijmegen. In Wijchen nemen deze 3 sectoren bijna 64% van alle bedrijvigheid op zich en in de regio Arnhem/Nijmegen bedraagt dit 70%.

Ontwikkeling aantal bedrijven per sector, 2000-2004

De tabel in bijlage 1.14 geeft de groei van het aantal bedrijven aan in procenten in de periode 2000-2004. In de tabel staat tevens de gemiddelde jaarlijkse groei weergegeven.

Het aantal bedrijven is in de periode 2000-2004 in de gemeente Wijchen met 8,9% toegenomen. Dit is een grotere toename dan in de regio Arnhem/Nijmegen, waar het aantal bedrijven tussen 2000 en 2004 met 6,5% steeg.

1.7 Detailhandel

De detailhandel is geconcentreerd in Wijchen-centrum en drie wijkwinkelcentra met een buurt-/wijkverzorgende functie (Achterlo, Zuiderpoort en Wijchen-Noord /Tunnelweg). Daarbij is er een perifeer cluster van woonzaken en verspreid aanbod in alle kernen.

Wijchen-centrum heeft binnen de voorzieningenstructuur een belangrijke functie voor de eigen gemeente en buurgemeenten. Het kernwinkelgebied wordt gevormd door de Markt, Marktpromenade, Touwslagersbaan, Herenstraat, Burchtstraat, Spoorstraat, Sterrebosweg, Europaplein en de Kas-teellaan. Begin 2005 telde Wijchen-centrum 120 winkels met een totale omvang van ca. 21.000 m², tegen 31.000m² in vergelijkbare centrumgebieden. De detailhandel in Wijchen-centrum functioneert voldoende tot goed. Ook heeft Wijchen-centrum een stabiele positie in de lokale en regionale verzorgingsstructuur.

Behalve de detailhandel is ook de horeca, zakelijke dienstverlening, financiële instellingen en overige dienstverlening met circa 60 bedrijven in Wijchen-centrum vertegenwoordigd. Een derde van het horeca-aanbod in de gemeente Wijchen bevindt zich in het centrum. Het totaal aantal bedrijven in Wijchen-centrum komt daarmee op circa 180.

Met de komst van de Marktpromenade en het opknappen van de Markt is er een beginslag gemaakt ter verbetering van de uitstraling van het winkelcentrum. In 2005 is door de gemeente de Centrumvisie opgesteld, waarin aangegeven wordt dat het centrum een kwaliteitsslag moet maken. In 2007 volgt een beeldkwaliteitsplan voor het totale kernwinkelgebied, zowel voor de bebouwde omgeving als voor de openbare ruimte.

1.8 Bedrijventerreinen

Naast de aanwezigheid van een goed functionerende arbeidsmarkt is de locatie voor een bedrijf erg belangrijk. Een gemeente dient te beschikken over voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen om de ontwikkeling van bedrijvigheid te stimuleren.

Er is onderzoek¹ gedaan naar het aanbod van en de vraag naar bedrijventerreinen in de A73-zone in de periode 2000-2020. De A73-zone omvat de gemeenten Wijchen, Beuningen en Nijmegen.

In het onderzoek is gekeken naar de verwachte werkgelegenheidsgroei in de gemeenten van de A73-zone in de periode 1995-2020 en de gerealiseerde werkgelegenheidsgroei tot 2004. Daarnaast is gekeken naar de uitgifte van bedrijventerrein in de A73-zone tot 2004 en de prognose tot 2020. Uit het onderzoek is gebleken dat er naast de, ten noorden van het huidige bedrijventerrein Bijsterhuizen, geplande 62 hectare reservering van bedrijventerrein tot 2020 geen verdere reservering no-

---

¹ Enkele analyses van bedrijventerreinprognoses in de A73-zone, Stec Groep BV, juni 2005

dig is.

Het is dan ook van belang dat de gemeente deze ontwikkelingen goed in de gaten houdt en daarop tijdig kan inspelen. Een onderzoek heeft aangetoond hoe gemeenten op bestaande terreinen ruimte kunnen winnen door revitalisering en transformatie. In onderstaande analyse van de bedrijventerreinen in de gemeente Wijchen zijn gegevens uit dit onderzoek² verwerkt. Hierbij dient echter wel opgemerkt te worden dat het om een theoretische analyse gaat en er niet gekeken is naar de wens van bedrijven, milieubelemmeringen, een mogelijk veranderende concurrentiepositie en veiligheid.

Bijsterhuizen

Vanwege schaarste aan bedrijventerreinen in de jaren '80 van de vorige eeuw is er een onderzoek geweest naar potentieel geschikte bedrijventerreinlocaties in de regio. De gemeenten Wijchen en Nijmegen hebben toen besloten om gezamenlijk een bedrijventerrein te ontwikkelen op de locatie Bijsterhuizen. Bijsterhuizen is met netto 160 hectare uitgeefbare industriegrond het grootste bedrijventerrein van de provincie Gelderland en ligt voor drievierde in de Gemeente Wijchen en een vierde in de gemeente Nijmegen.

Wijchen-Oost:

Het bedrijventerrein Wijchen-Oost is gelegen in het oosten van Wijchen, ten zuiden van het bedrijventerrein Bijsterhuizen. In de realisatiestrategie, revitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost uit 2004 staan de volgende karakteristieken voor Wijchen-Oost beschreven: 'het terrein wordt met name in het noordelijk en westelijk deel gekenmerkt door relatief veel woningen. Wijchen-Oost kent veel bedrijven in de MKB-sfeer ingedeeld in de lichtere milieucategorieën. Net zoals de grotere productiebedrijven, met uitzondering van een aantal metaalverwerkende bedrijven. Tenslotte zijn een aantal grote transport en logistieke bedrijven op het terrein aanwezig (m.n. in het westelijk deel)'.

In 2004 is een start gemaakt met de revitalisering/herstructurering van bedrijventerrein Wijchen-Oost. Dit past uitstekend in de visie van de SER met betrekking tot de ontwikkeling van bedrijventerreinen: 'eerst intensiveren en revitaliseren op bestaande terreinen en dan pas overgaan tot het ontwikkelen van nieuwe terreinen'. De eerste fase van de revitalisering/herstructurering Wijchen-Oost is in 2006 afgerond.

Als finishing touch voor de revitalisering/herstructurering van bedrijventerrein Wijchen-Oost wordt getracht de "ontbrekende schakel" te realiseren. Deze ontbrekende schakel is een nieuwe ontsluitingsweg die wordt gerealiseerd middels het doortrekken en verbreden van de 30^e straat tot de Nieuweweg. Deze nieuwe ontsluiting kruist de spoorlijn Nijmegen -'s-Hertogenbosch. De bedoeling is om het spoor middels een ongelijkvloerse kruising in de vorm van een viaduct te kruisen.

De kansen voor de toekomst voor de gemeente Wijchen liggen met name op bedrijventerrein Bijsterhuizen en Wijchen-Oost. Op de bedrijventerreinen Loonse Waard en Breekwagen is alle oppervlakte reeds uitgegeven en zijn geen verdere uitbreidingsmogelijkheden meer.

1.9 Sectorschetsen

Zoals in vorige paragrafen al naar voren is gekomen, zijn de vijf grootste economische sectoren in de gemeente Wijchen (reparatie en) detailhandel, industrie, zakelijke dienstverlening, overige dienstverlening en bouwnijverheid. In deze paragraaf zullen aan de hand van zogenaamde sectorschetsen, de verschillende sectoren nader bekeken worden.

Industrie

De sector industrie kan onderverdeeld worden in verschillende subsectoren. De sectoren voedings- en genotmiddelen, textiel en textielproducten en houtindustrie worden ook wel de *traditionele industrie* genoemd. De sectoren Papier/uitgeverijen/drukkerijen, aardolie industrie, chemische basisproducten, rubber en kunststof, glas en aardewerk en basismetaal vallen onder de *kapitaalintensieve industrie*. Bij de *moderne industrie* horen de metaalproducten, machine-industrie, elektrotechnische industrie en transportmiddelenindustrie.

² Bestuurlijke notitie 'zorgvuldig ruimtegebruik A73-zone', Stec-groep, 2003

In de gemeente Wijchen zijn alle subsectoren in de industrie vertegenwoordigd, met uitzondering van de aardolie industrie. Er is dus sprake van een veelzijdige industrie. Dit is gunstig om een stabiele economie te creëren: hoe minder afhankelijk van een (sub)sector, hoe minder risico's een economie loopt.

Opvallend is de toename van het aantal bedrijven, maar de afname van de werkgelegenheid in de subsectoren chemische basisproducten, metaalproducten en de overige industrie en recycling. Ook de textielsector kent een afname in de werkgelegenheid terwijl het aantal bedrijven gelijk is gebleven. Mogelijke oorzaken kunnen zijn een afname van de omvang van de bedrijven, de toenemende mechanisering en automatisering of schaalvergroting.

In de overige sectoren lopen de ontwikkelingen in de werkgelegenheid gelijk met de ontwikkelingen in het aantal bedrijven: wanneer er een afname of toename van de werkgelegenheid plaatsgevonden heeft, zal het zelfde patroon terug te zien zijn in het aantal bedrijven.

Kijken we naar een onderverdeling tussen traditionele industrie, kapitaalintensieve industrie en moderne industrie, dan blijkt dat met name de moderne industrie goed vertegenwoordigd is en een behoorlijke werkgelegenheidsgroei doorgemaakt heeft. In het algemeen hebben deze industrietakken goed opgeleid personeel in dienst gecombineerd met kapitaalgoederen. De kapitaalintensieve industrie heeft het iets moeilijker. De productiefactor arbeid kan in deze tak van industrie vaak makkelijk vervangen worden door meer kapitaalgoederen, waardoor de werkgelegenheid zal dalen. De traditionele industrie is voor Nederland in het algemeen een zorgelijke tak van industrie omdat hier over het algemeen veel laaggeschoolde arbeid in terug te vinden is. De tendens is dat bedrijven die afhankelijk zijn van laaggeschoolde arbeid te veel concurrentie ondervinden van lagelonenlanden.

Zakelijke dienstverlening

Bijna een vijfde van alle bedrijven in Wijchen behoort tot de zakelijke dienstverlening. Deze sector neemt 15% van alle werkgelegenheid in Wijchen voor haar rekening. In deze subsector heeft in de afgelopen 4 jaar de grootste groei plaatsgevonden.

Binnen de zakelijke dienstverlening zorgt de ICT sector voor veel werkgelegenheid, maar kent een daling van het aantal banen sinds 2000. Dit in tegenstelling tot het aantal bedrijven in deze subsector, die in de afgelopen 4 jaar het sterkst is toegenomen.

Ook de bedrijven in de verhuur en handel in onroerend goed kennen een sterke groei, met een gepaard gaande verdubbeling van de werkgelegenheid.

(Reparatie en) detailhandel

Meer dan een kwart van alle bedrijven in de gemeente Wijchen valt onder de sector reparatie en detailhandel. Tevens verzorgt deze sector bijna een kwart van alle werkgelegenheid in Wijchen. Deze sector is zeer belangrijk voor de economie van Wijchen. Zowel de werkgelegenheid als het aantal bedrijven is in de afgelopen vier jaar in alle subsectoren gestegen. In de subsector detailhandel en reparatie ten behoeve van particulieren zijn de meeste personen werkzaam en zijn tevens de meeste bedrijven te vinden.

Overige dienstverlening

De sector overige dienstverlening is wat aantal bedrijven betreft een iets minder dynamische sector. Een mogelijke reden hiervoor zou kunnen zijn de veelal niet-commerciële en marktgerichte bedrijvigheid in deze sector, waardoor veranderingen in de markt en conjuncturele schommelingen minder directe invloed hebben op deze sector. Indirect kan het er wel toe leiden wanneer de werkgelegenheid in de marktsectoren afneemt, mensen kiezen voor een baan in de overige dienstverlening. In de subsector gezondheids- en welzijnszorg is de meeste werkgelegenheid en het grootste aantal bedrijven. Met het oog op een toenemende vergrijzing wordt in de toekomst in deze subsector een sterke groei van de werkgelegenheid verwacht.

Er is alleen een daling van de werkgelegenheid opgetreden in de subsector milieudienstverlening. Het aantal bedrijven in deze sector is echter gelijk gebleven. De overige subsectoren kennen een groei van de werkgelegenheid en een groei of stagnatie in het aantal bedrijven, met uitzondering

van de werkgevers-, werknemers-, en beroepsorganisaties. In deze subsector is de werkgelegenheid gegroeid, maar het aantal bedrijven gedaald.

Bouwnijverheid

De bouwnijverheid wordt niet verder onderverdeeld in subsectoren. De bouwnijverheid neemt 11% van de werkgelegenheid en eveneens 11% van het aantal bedrijven in de gemeente Wijchen voor haar rekening. In verhouding met de regio Arnhem/Nijmegen is deze sector in Wijchen sterk vertegenwoordigd. In de afgelopen vier jaar is zowel de werkgelegenheid als het aantal bedrijven gegroeid. De bouwsector is daarmee een belangrijke sector voor Wijchen.

1.10 Inkomen

Het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden in Wijchen ligt hoger dan het gemiddeld regionaal en landelijk inkomen³. In 2000 had 38% van de Wijchense inkomensontvangers een laag inkomen⁴. Dit is onder het landelijk en provinciaal gemiddelde (respectievelijk 40% en 41%).

Kijken we naar het percentage van de inkomensontvangers met een hoog inkomen⁵, dan ligt dit in Wijchen op 20%, wat gelijk is aan het landelijk gemiddelde, maar boven het gemiddelde van het gebied Arnhem/Nijmegen (18%).

---

³ Kernkaart werk en bijstand, ministerie van Sociale Zaken.

⁴ Dit is het % van de inkomensontvangers met 52 weken inkomen dat in 2000 een besteedbaar inkomen onder de 13.000 euro had, uitgedrukt in hele procenten van het totaal aantal inkomensontvangers met 52 weken inkomen. (Bron: Sociale Atlas Gelderland, provincie Gelderland, 2004)

⁵ Dit is het % van de inkomensontvangers met 52 weken inkomen dat in 2000 een besteedbaar inkomen boven de 22.200 euro had, uitgedrukt in hele procenten van het totaal aantal inkomensontvangers met 52 weken inkomen. (Bron: Sociale Atlas Gelderland, provincie Gelderland, 2004)

HOOFDSTUK 2: BELEIDSKADER EN RANDVOORWAARDEN

2.1 Inleiding

De gemeente Wijchen moet met het formuleren van nieuw beleid rekening houden met bestaand beleid van hogere bestuursorganen zoals Provincie en het Rijk. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van bestaand beleid dat van belang is voor het sociaal-economisch beleid van de gemeente Wijchen.

Voorts zal om goed economisch beleid te realiseren voldaan moeten worden aan een aantal belangrijke randvoorwaarden. De vier randvoorwaarden zijn: bereikbaarheid, communicatie, arbeidsmarkt en ruimtelijke flexibiliteit. In dit hoofdstuk zal kort op alle vier de randvoorwaarden worden ingegaan.

2.2 Gelderland

In de Nota Van Trekkkracht naar Slagkracht wordt het beleid voor bedrijventerreinen uit het sociaal-economisch beleidsplan "Trekkkracht Gelderland" uitgewerkt. Bij het vaststellen van onder andere bestemmingsplannen voor bedrijventerreinen of andersoortig beleid op dit gebied moet rekening gehouden worden met de randvoorwaarden die in dit document worden genoemd.

In de Nota Mooi Dichtbij, de uitwerkingsnota voor recreatie en toerisme in de provincie Gelderland worden de aanknopingspunten gegeven voor het KAN-gebied.

In het Streekplan Gelderland 2005 worden de kaders aangegeven waarbinnen de ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland zich de komende tien jaar moeten ontwikkelen. Het plan geeft aan waar mogelijkheden worden geboden voor recreatie & toerisme, bedrijvigheid, natuurontwikkeling en wonen.

2.3 Regio: Stadsregio Arnhem Nijmegen

Regionaal Plan 2005-2020 (KAN)

Het doel van het regionale plan is om bewoners, bedrijven en bezoekers aan de regio te binden door het verbeteren van condities voor 'het goede leven'. De nadruk wordt hierbij gelegd op Economie, Mobiliteit, Landschap en Wonen.

Binnen het thema Economie heeft het KAN een tweetal bestuurlijke prioriteiten bepaald:

- Herstructurering en intensivering van bestaande bedrijventerreinen in relatie tot een verbeterde doorstroming op het hoofdwegennet;
- Ruimte geven aan innovatieve economische activiteiten op het gebied van de 'creatieve industrie', (technologische) kennis, en ICT en op het gebied van welzijn en zorg (wellness/hospitality).

Nota bedrijventerreinen (KAN)

Het KAN wil de uitgifte en ontwikkeling van nieuwe en bestaande bedrijventerreinen optimaal vormgeven. Het doel van het beleid is te zorgen voor accommodatie van de vraag naar bedrijventerreinen op de korte, middellange en lange termijn, zodat het KAN voor alle typen ruimtevragers, bedrijventerreinen beschikbaar heeft. Hierbij speelt ook de uitwerking van de A73 zone 2005-2020 een rol.

Toeristisch-recreatieve Structuurvisie (KAN)

De hoofddoelstelling van het te voeren beleid op het gebied van toerisme en recreatie is: 'het stimuleren van de economische betekenis van toerisme (en recreatie) in termen van bestedingen en werkgelegenheid.' De nevensdoelstelling: het veiligstellen van de recreatieve waarden in het gebied, is van onderschikt belang op de hoofddoelstelling.

Regionaal beleid wonen en werken in het buitengebied

In maart 2007 is de aftrap gegeven voor het opstellen van regionaal beleid met betrekking tot wonen en werken in het buitengebied. Bedoeling is een helder regionaal kader vast te stellen dat een antwoord geeft op de vraag hoe om te gaan met vrijkomende agrarische bebouwing, welke soorten

bedrijven toe te staan in het buitengebied, hoe om te gaan met (extra) burgerwoningen enzovoort. De verwachting is dat het beleid in het vierde kwartaal van 2007 beschikbaar is.

2.4 Wijchen

Strategische visie Wijchen 2025

In de strategische visie Wijchen 2025 stelt Wijchen voor 2025 de volgende strategische doelstellingen:

- Beperkte groei én een kwaliteitsimpuls voor bedrijfsleven;
- Het ontwikkelen van kernen en land in duurzame samenhang.

In de strategische visie zijn de volgende ontwikkelingen opgenomen om de bovenstaande twee doelen te bereiken:

1. Bijsterhuizen wordt het logistiek centrum van Wijchen;
2. Wijchen Oost ontwikkelt hoogwaardige werkgelegenheid;
3. De komst van regionaal en een station bij Wijchen oost maken deze locatie geschikt voor kantoren andere arbeidsintensieve en hoogwaardige bedrijvigheid;
4. Ontwikkeling van de spoorzone om de stationslocatie (Wijchen centraal) verder op te waarderen. De gemeente past intensief ruimtegebruik toe in maximaal 4 lagen met eventueel terugliggende vijfde bouwlaag;
5. Middels een centrumvisie moet worden gekomen tot een vitaal en levendig centrum met werkgelegenheid in de detailhandel en horeca;
6. In de overige kernen wordt ruimte gegeven aan ambachtelijke werkgelegenheid en dienstverlening, naast recreatie, detailhandel en horeca;
7. De bedrijventerreinen Loonse Waard en Breekwagen krijgen geen uitbreidingsmogelijkheden meer;
8. Door de (te verwachten) groei van het aantal arbeidsplaatsen neemt het aantal verkeersbewegingen toe. Om het aantal verkeersbewegingen te laten dalen bevordert Wijchen het gebruik van openbaar vervoer en langzaam verkeer.

Kaderbrief Centrum Wijchen 2005

In de Kaderbrief Centrum Wijchen worden de uitgangspunten genoemd die bij verdere invulling, transformatie of herstructurering binnen het centrum gehanteerd dienen te worden. De doelstelling van de kaderbrief is een goed toegankelijk en aantrekkelijk centrum waarin de bijzondere kwaliteiten van Wijchen op een aantrekkelijke wijze worden benut.

Wonen en werken in het buitengebied 2006

Het project wonen en werken in het buitengebied is een deelproject van het gezamenlijke project 'plattelandontwikkeling' van de gemeenten Beuningen, Druten, West Maas en Waal en Wijchen. Het doel van dit deelproject is de vaststelling van een gezamenlijk beleidskader wonen en werken in het buitengebied. De nota wonen en werken in het buitengebied is dan ook opgesteld om de regelingen voor het landelijk gebied aan te laten sluiten bij praktijksituaties.

Landschapsontwikkelingsplan 2006

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) is opgesteld door de gemeenten Beuningen, Druten en Wijchen en betreft het buitengebied van deze gemeenten. Het plan geeft inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden en keuzen in het landschap voor de komende 10 jaar. Ook worden samen met de eigenaren en verschillende organisaties in het gebied realiseerbare projecten benoemd voor de komende 10 tot 15 jaar.

Uitgangspunt is een vitaal platteland met ontwikkelingsmogelijkheden op het gebied van de landbouw, recreatie, ontgrondingen, nieuwe landgoederen en eventueel nieuwe vormen van energie,

mits zij bijdragen aan de karakteristiek van het landschap.

2.5 Bereikbaarheid

De gemeente Wijchen heeft een goede ligging en is op verschillende manieren goed te bereiken. Over de weg is Wijchen goed te bereiken via de A50, de A73 en de A326. Daarnaast zorgen het spoor en de Maas eveneens voor een goede ontsluiting. Een goede bereikbaarheid is van essentieel belang voor het economisch functioneren van een gemeente en vormt een belangrijke vestigingsplaatsfactor voor bedrijven. Daarom zal de gemeente zich moeten inzetten voor een goede en blijvende ontsluiting, zowel binnen de gemeentegrenzen, maar ook op lokaal en regionaal gebied. De afdeling economische zaken van de gemeente Wijchen zal zich in regionaal verband duidelijk moeten profileren en sterk moeten maken voor een goede bereikbaarheid van de regio en de gemeente Wijchen.

2.6 Communicatie

Goede communicatie is het toverwoord voor het opbouwen van goede en structurele contacten tussen het bedrijfsleven onderling en met de gemeente. Als de gemeente goede contacten onderhoudt met de bedrijven- en ondernemersverenigingen kunnen bijvoorbeeld knelpunten vroegtijdig worden gesignaleerd. Samen kan dan overgegaan worden tot een plan van aanpak om de knelpunten op te lossen. De bedrijfscontactfunctionaris heeft hierbij de rol van 'spin in het web'. Hij is het eerste aanspreekpunt voor de ondernemer en bewaakt de samenhang, aangezien vaak meerdere beleidsvelden in het geding zijn. De gemeente spoort in samenwerking met de bedrijvenverenigingen individuele ondernemers aan zich in een ondernemersvereniging te verenigen en een duidelijke organisatiestructuur te realiseren. Op die manier ontstaat er voor de gemeente en andere ondernemersverenigingen een duidelijke gesprekspartner.

2.7 Arbeidsmarkt

Om het aanbod van werkgelegenheid op te kunnen vangen, moet er een goede arbeidsmarkt zijn. Verwacht wordt dat de beroepsbevolking in de gemeente Wijchen minder snel zal gaan stijgen in de komende jaren dan in de regio. Om dit op te vangen zal de arbeidsparticipatie moeten stijgen. De gemeenten kan hierbij een ondersteunende rol vervullen door bijvoorbeeld kinderopvang goed te organiseren. Men kan hierbij denken aan het planologisch mogelijk maken van kinderopvang bij bedrijven. Het intern organiseren van kinderopvang kan een stimulans zijn voor werkende vrouwen om bij het arbeidsproces betrokken te blijven.

2.8 Ruimtelijke flexibiliteit

Aangezien moeilijk te voorspellen is op lange termijn wat de vraag in bedrijfshuisvesting zal zijn en aan welk soort huisvesting behoefte zal zijn, is het van belang dat in de ruimtelijke planvorming rekening wordt gehouden met de diversiteit. Bestemmingsplannen zullen hierdoor minder strikt opgesteld gaan worden. Bij nieuwbouw kan ook gedacht worden aan het realiseren van flexibele ruimten, bijvoorbeeld ruimten waar zowel kantoren als detailhandel zich kunnen vestigen.

Hoofdstuk 3: swot-analyse

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt er een overzicht gemaakt van de sterke en zwakke kanten van de gemeente Wijchen en de kansen en bedreigingen die er voor de toekomst liggen. Dit wordt weergegeven in de SWOT-analyse. SWOT staat voor **strengths** (sterke kanten), **weaknesses** (zwakke kanten), **opportunities** (kansen) en **threats** (bedreigingen). Op basis van deze analyse kunnen bouwstenen worden geformuleerd voor sociaal-economisch beleid.

Deze SWOT-analyse is gebaseerd op de verzamelde kwantitatieve gegevens die in hoofdstuk 1 en 2 beschreven staan en kwalitatieve gegevens die door middel van gesprekken en enquêtes onder een aantal vertegenwoordigers van de verschillende sectoren van het lokale bedrijfsleven en zorginstellingen verkregen zijn. Daarnaast zijn ook bevindingen uit de projectgroep in deze SWOT-analyse verwerkt.

Om een duidelijk overzicht te krijgen is ervoor gekozen om de SWOT-analyse uit te werken naar een zestal beleidsthema's. Het betreft de volgende thema's:

- bereikbaarheid en infrastructuur;
- onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid;
- bedrijfsruimte en bedrijventerreinen;
- Centrum Wijchen
- plattelandsvernieuwing in relatie tot toerisme en recreatie;
- gemeentelijke dienstverlening.

3.2 Bereikbaarheid en infrastructuur

De geografische ligging van de gemeente Wijchen is goed te noemen. De gemeente ligt in het KAN-gebied; het belangrijkste gebied in Gelderland voor vestiging van (bovenregionale) bedrijvigheid. Het KAN-gebied ligt centraal tussen het Ruhrgebied en de Randstad in en bij verschillende transportassen. De gemeente is goed bereikbaar, zowel via de weg en het spoor als via het water. De regelmatig voorkomende files bij Ewijk zouden een bedreiging kunnen gaan vormen voor de bereikbaarheid van de gemeente, de verbreding van de A50 in de toekomst zal juist een positieve invloed hebben op de bereikbaarheid. Er was een voorkeur voor het doortrekken van de A73. Nieuwe wijken dienen goed ontsloten te zijn.

Er moet niet alleen aandacht worden besteed aan de bereikbaarheid van en binnen Wijchen per auto, maar ook per fiets en met het openbaar vervoer. Tussen Beuningen en Wijchen zou een betere verbinding met het openbaar vervoer en per fiets moeten komen aangezien de pendelstromen tussen deze gemeenten redelijk groot zijn. Ook op Bijsterhuizen zou het openbaar vervoer verbeterd moeten worden. De beoogde ontwikkeling van de regionair in het KAN-gebied met Wijchen als begin- en overstapstation en de komst van een tweede station in Wijchen bij bedrijventerrein Wijchen-Oost zal de bereikbaarheid van Wijchen per openbaar vervoer verbeteren. Het spoor zal echter door een grotere frequentie van treinverkeer nog meer een barrière gaan vormen.

Het gratis parkeren in het centrum is een sterk punt, mede met het oog op de concurrentie met Nijmegen-Dukenburg. Op drukke momenten is er echter een groot tekort aan parkeerplaatsen in het centrum. In de toekomst zullen er meer parkeerplaatsen moeten komen. Ook een duidelijke rondweg met parkeerroute om het centrum ontbreekt momenteel. Naast het autoverkeer moet er ook aandacht worden besteed aan het langzaam verkeer.

Naast de fysieke infrastructuur moet er zeker ook aandacht worden besteed aan de digitale infrastructuur. Op de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen-Oost is glasvezelkabel aangelegd om de digitale bereikbaarheid te verbeteren.

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Goede bereikbaarheid via weg, spoor en water • Gratis parkeren in het centrum 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan parkeerruimte in/rondom het centrum • Een duidelijke rondweg (met parkeerroute) om het centrum heen ontbreekt • De bereikbaarheid van Wijchen per fiets is niet optimaal • Slechte OV-verbinding tussen Wijchen en de kernen Beuningen en Grave
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Glasvezelkabel op bedrijventerreinen • Ontwikkeling regionaal en tweede station in Wijchen • Betere OV-mogelijkheden op Bijsterhuizen • Verbreding A50 • Ontbrekende schakel 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spoor vormt een barrière • Betaald parkeren

3.3 Onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid

Er is voldoende aanbod van basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Wijchen. Het basisonderwijs wordt verzorgd door 16 basisscholen en een school voor speciaal basisonderwijs. Het Maaswaal-college biedt voortgezet onderwijs aan op de niveaus VWO, Havo en VMBO. In de komende jaren zal er een nieuw VMBO-gebouw worden gerealiseerd. Op het gebied van middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs is er een ruim aanbod in de nabije regio.

Wat betreft de arbeidsmarkt kan er gekeken worden naar het aanbod van werkgelegenheid en de vraag naar arbeid. De beroepsbevolking van de gemeente Wijchen zal gaan stijgen, echter minder sterk dan de landelijke en regionaal verwachte stijging. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een sterke vergrijzing. De arbeidsparticipatie zal ook toenemen en ligt in Wijchen hoger dan in de regio en Nederland. De gemeente zet zich nu al sterk in om de arbeidsparticipatie te doen toenemen, door bijvoorbeeld het voeren van een duidelijk reïntegratiebeleid. De vraag naar werkgelegenheid zal in de toekomst toenemen. Momenteel is er een werkloosheidspercentage van 7%, wat weliswaar ver onder het landelijk gemiddelde ligt, maar toch een bedreiging kan gaan vormen voor de toekomst. Met het oog op een toenemende mechanisatie en verplaatsing van (onderdelen van) bedrijven naar lagelonenlanden zal deze werkloosheid verder kunnen toenemen. Aangezien bijna de helft van de werklozen een opleiding heeft gehad van MAVO of lager, zal vooral voor deze categorie meer vraag naar arbeid moeten komen. Een andere mogelijkheid voor deze categorie is omscholing of bijscholing.

In het verleden heeft er een grote werkgelegenheidsgroei plaatsgevonden in de gemeente Wijchen, met name door de ontwikkeling van bedrijventerrein Bijsterhuizen. Gezien de vrije ruimte op bedrijventerrein Bijsterhuizen, liggen hier ook kansen voor het realiseren van nieuwe arbeidsplaatsen, voor met name lager geschoolden.

Momenteel is het voor sommige sectoren moeilijk om geschikt personeel te vinden. In de toekomst verwacht men nog grotere problemen. Het betreft met name het vinden van hoger geschoold personeel, technisch geschoold personeel, commercieel en financieel personeel en personeel in de zorgsector. Dit probleem doet zich echter niet alleen in Wijchen voor, maar is een landelijk probleem. Een aantal bedrijven en zorginstellingen in deze sectoren probeert dit nu al op te lossen door samen te werken met scholen (Universiteit, ROC, HBO), waarbij ze jongeren een stage of leerwerkplek aan bieden. Tevens worden binnen het bedrijf mensen opgeleid. Een goede samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs biedt kansen om het tekort aan geschikt perso-

neel en de werkloosheid te verkleinen.

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is voldoende aanbod van onderwijs in Wijchen en de nabije regio • Sterke groei van de werkgelegenheid in de afgelopen jaren • Laag werkloosheidspercentage in vergelijking met Nederland 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Groei van de werkloosheid in de laatste 3 jaar • Hoger opgeleid personeel is moeilijk te krijgen
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toename van de arbeidsparticipatie • Toename van beroepsbevolking • Samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven en gemeente • Nieuwbouw VMBO • Vrije ruimte Bijsterhuizen 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geschikt personeel wordt in sommige sectoren (m.n. de technische sector) steeds moeilijk om te vinden • Door toenemende mechanisatie en bedrijfs(onderdeel)verplaatsingen naar lage lonen landen, zal er meer werkloosheid kunnen komen

3.4 Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen

Wijchen heeft een tweetal grote bedrijventerreinen in de kern Wijchen en twee kleinere bedrijventerreinen in de kleine kernen.

De kwaliteit (zoals uitstraling, veiligheid en parkmanagement) van de twee grote bedrijventerreinen: Wijchen-Oost en Bijsterhuizen is goed, zeker wanneer de revitalisering van Wijchen-Oost gereed is. Het aanbod aan bedrijventerrein zal, op basis van de huidige prognoses, tot 2015 voldoende zijn. Het betreft hier zowel de huidige vrije ruimte op Bijsterhuizen op Wijchens grondgebied als het gereserveerde extra regionaal bedrijventerrein, ten noorden van Bijsterhuizen (de zogenaamde locatie A). Op de overige bedrijventerreinen is nauwelijks uitbreiding mogelijk. Voorkeur gaat uit van een verplaatsing van bedrijven in de logistieke sector naar Bijsterhuizen. Door intensivering en revitalisering zou op alle bedrijventerreinen in Wijchen extra ruimte kunnen ontstaan. Een voorbeeld hiervan is ondergronds parkeren of op het dak van een bedrijf.

De vraag naar bedrijventerrein is in de afgelopen jaren klein geweest. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de periode van laagconjunctuur. Sinds 2006 is er sprake van een verbetering in de economische situatie. De gemeente moet zorgen dat ze zich duidelijker op de kaart plaatst. Hierbij is ook een rol weggelegd voor de omliggende gemeenten: er moet een betere (inter)nationale promotie komen voor deze regio. Niet alleen de gemeente Wijchen zal zich hiervoor moeten inzetten, ook de Stadsregio Arnhem Nijmegen (KAN) zal meer nationale en internationale bekendheid moeten verwerven als vestigingsklimaat voor bedrijvigheid. De vraag naar bedrijventerreinen in de toekomst moet goed in de gaten worden gehouden, zodat hier tijdig op ingespeeld kan worden. Er zal continu gecontroleerd moeten worden hoelang het aanbod nog toereikend zal zijn en welke mogelijkheden er zijn voor uitbreiding.

Er is in Wijchen een grote diversiteit aan bedrijvigheid, waardoor de bedrijvigheid in totaliteit minder conjunctuurgevoelig is. De aanwezigheid van bedrijvenverenigingen en de rol van de gemeente hierin wordt zeer op prijs gesteld.

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kwaliteit van bedrijventerreinen is goed • Goede promotie van bedrijvenvereniging • Grote diversiteit aan bedrijvigheid (minder conjunctuurgevoelig) 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • De vraag naar bedrijventerrein is de laatste jaren klein geweest
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijsterhuizen heeft nog voldoende aanbod van bedrijventerrein • Er kan intensiever gebruik worden gemaakt van de bedrijfsruimte • Bedrijven in de logistieke sector verplaatsen naar Bijsterhuizen • Revitalisering van bedrijventerrein Wijchen-Oost • Onderzoek mogelijkheden vestiging detailhandel van centrum naar bedrijventerreinen 	<p>Bedreigingen</p>

3.5 Centrum Wijchen

In het centrum van Wijchen worden de komende jaren enkele projecten uitgevoerd. Aan de Oostflank wordt kantoorruimte gecreëerd en ook het kernwinkelgebied wordt verder uitgebreid. Met deze uitbreidingen kan de komende jaren aan de vraag naar bedrijfsruimte worden voldaan.

De uitstraling en de "eigen" identiteit van het centrum kunnen verbeterd worden. Met name de kwaliteit van de puien laat te wensen over. Door middel van een beeldkwaliteitplan voor zowel de openbare ruimte als de puien wordt in de nabije toekomst een verbeterslag gemaakt. Er zou ook iets meer levendigheid in het centrum moeten komen. De horeca speelt hierin een belangrijke rol evenals het wonen boven winkels. Voorts kan de aanwezigheid van fietsers en de verdere uitbouw van culturele activiteiten in het centrum de levendigheid bevorderen. Het centrum van Wijchen moet niet alleen voor de dagelijkse boodschappen belangrijk zijn, maar ook voor funshopping aantrekkelijker worden.

In 2007 is er een kaderstellend debat gehouden met betrekking tot het vestigen van grootschalige detailhandel op bedrijventerreinen. Naar aanleiding van dit debat is een notitie opgesteld die ter goedkeuring aan uw raad wordt voorgelegd.

Wat kantoorruimte betreft is er de laatste jaren een landelijke afname van de vraag geweest. Met name aan grotere kantoorruimten is weinig behoefte, zo ook in Wijchen. Er blijkt in Wijchen wel een vraag te zijn naar kleine kantoorruimte op stationslocaties. De te realiseren kantoorruimte op het Kraanvogelterrein zal voorlopig in deze vraag voorzien. Net zoals bij bedrijventerreinen geldt dat ook voor kantoorruimte goed in de gaten gehouden moet worden welke ontwikkelingen met betrekking tot de vraag er in de toekomst plaatsvinden, zodat hier tijdig op ingespeeld kan worden. Voor grotere kantoorruimte is er in de regio nog voldoende aanbod.

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Goede promotie van bedrijvenvereniging • Divers winkelaanbod 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan parkeerruimte in/rondom het centrum • Een duidelijke rondweg (met parkeerroute) om het centrum heen ontbreekt • De kwaliteit van de puien in het centrum is slecht
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn voldoende bedrijfsruimten in het centrum • Meer culturele activiteiten in het centrum • Funshopping • Wonen boven winkels • Beeldkwaliteit voor het centrum van Wijchen 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een gebrek aan grotere bedrijfsruimten in het centrum • Betaald parkeren • Onderzoek mogelijkheden vestiging detailhandel van centrum naar bedrijventerreinen

3.6 Plattelandsvernieuwing in relatie tot toerisme en recreatie

In Wijchen is een groot aanbod van natuur en landbouwgrond. Door Europese en nationale regelgeving, schaalvergroting en toenemende vergrijzing wordt er tot 2020 een afname van de werkgelegenheid in de landbouw verwacht van 20%, wat tevens in zal houden dat veel landbouwbedrijven zullen verdwijnen.

Om het landelijke en open karakter van Wijchen te behouden is er op regionale en provinciale schaal afgesproken dat er alleen uitbreiding van woningbouw mogelijk is binnen de kernen. Wel bestaat de mogelijkheid om vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) een woonfunctie toe te kennen, volgens de voorwaarden zoals deze in het streekplan Gelderland omschreven zijn.

Er is echter regionaal een voorkeur voor een zo breed mogelijke invulling van VAB's met nieuwe bedrijvigheid. Wijchen zal hier ook haar aandacht op moeten richten.

Mogelijkheden voor plattelandsvernieuwing zijn met name te vinden op het gebied van natuurontwikkeling, recreatie en toerisme. Hierbij kan gedacht worden aan een uitbreiding van de huidige recreatiemogelijkheden en het creëren van nieuwe kleinschalige recreatieve voorzieningen. Er moet meer aandacht besteed worden aan innovatie en verbetering van de kwaliteit van de toeristisch-recreatieve sector. Samenwerking met omliggende gemeenten is hierbij wel vereist. Een betere aansluiting van verschillende wandel en fietsroutes, zoals een fietspadennetwerk, tussen gemeenten is hiervan een voorbeeld. Het Gemeentelijk verkeer en vervoerplan (GVVP) wordt momenteel voorbereid en komt in 2007 ter voorbereiding in de gemeenteraad. Een fietsplan maakt onderdeel uit van het GVVP. Mogelijk kan het fietsplan gecombineerd worden met een uitbreiding van de hercavoorzieningen in Wijchen. Met het oog op toerisme is het toestaan en stimuleren van Bed & Breakfast of kamperen op de boerderij een goede optie. Deze accommodaties zijn zowel voor toeristische als zakelijke doeleinden geschikt. Voorkomen dient te worden dat er een overschot aan toeristische en recreatieve mogelijkheden ontstaat.

Recreatie en toerisme kunnen ook voor het centrum van Wijchen met name in de zomer een economische impuls betekenen. Aangezien het centrum van Wijchen een lokale verzorgingsfunctie heeft is er met name in de zomer (vakantie) een afname van het aantal bezoekers te zien.

Voor de Loonse Waard wordt momenteel onderzocht welke mogelijkheden er weggelegd zijn. De aanwezigheid van bedrijven is niet bevorderlijk voor het realiseren van woningbouw en een uitbreiding van recreatie en toerisme. Anderzijds betreft het hier bedrijvigheid die afhankelijk is van aan- en afvoer via het water en waarvoor de Loonse Waard de enige geschikte locatie in Wijchen is.

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatief onontdekt platteland 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loonse Waard: bedrijvigheid en recreatie
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Er is een goed aanbod van natuur in Wijchen • In Wijchen bestaat 16% van het woon-werk verkeer uit fietsers (tegenover 8% landelijk) 	naast elkaar
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wijchen heeft een open en dorps karakter • Uitbreiden van bestaande recreatiemogelijkheden in combinatie met horecavoorzieningen • Toestaan en stimuleren van nieuwe bedrijfsmatige initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie • Innovatie en verbetering kwaliteit toeristisch-recreatieve sector. • Betere samenwerking met omliggende gemeenten (fietspadennetwerk) 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De werkgelegenheid en bedrijvigheid in de landbouw neemt af • Ontwikkelen van teveel recreatieve en toeristische voorzieningen

3.7 Gemeentelijke dienstverlening

De overgrote meerderheid van de ondernemers is tevreden over de dienstverlening van de gemeente en van de brandweer. Men vindt de gemeente goed bereikbaar en toegankelijk voor ondernemers. Er is dan ook geen behoefte aan een fysiek bedrijvenloket. Een digitaal bedrijvenloket zou de dienstverlening wel verbeteren. De aanwezigheid van een bedrijfscontactfunctionaris wordt door ondernemers zeer op prijs gesteld. De contacten met de ondernemers zullen echter nog verder uitgebreid moeten worden.

In de toekomst is het zaak dat het onderdeel Economische Zaken zich zowel intern als extern duidelijker kan profileren. Hiermee wordt de schakel tussen de gemeente en het Wijchense bedrijfsleven evenals de lokale economie versterkt.

Ondernemers zijn erg tevreden over de manier waarop de gemeente de ondernemersverenigingen promoot en over de betrokkenheid van de gemeente bij het lokale bedrijfsleven en de economische ontwikkelingen.

Naast deze positieve punten, zijn er ook duidelijke verbeterpunten. Veel ondernemers zijn van mening dat de enorme hoeveelheid regels die de overheid hanteert teruggebracht kan worden. Alhoewel deze grotendeels landelijk vastgelegd zijn, is men van mening dat de gemeente deze regelgeving te streng toepast en meer zou moeten kijken vanuit de praktijk. Anderzijds kan de gemeente ook geprezen worden om een goede naleving van de regels, aangezien op deze manier duidelijk en consequent optreden kan worden verwacht. Wijchen zet zich in om overbodige regelgeving af te schaffen. Deregulering biedt meer overzicht en zal het proces versnellen.

Ondernemers in het centrum zouden graag meer politiecontrole willen hebben met het oog op overlast en vernielingen.

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meerderheid van ondernemers vindt de dienstverlening van de gemeente goed • De gemeente is goed bereikbaar en toegan- 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn teveel regels • De besluitvorming duurt te lang
---	--

<p>kelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente zorgt voor goede promotie van ondernemersverenigingen • Er is een goede inzet en betrokkenheid van de gemeente bij het lokale bedrijfsleven • Op bedrijventerrein oost wordt het Keurmerk veilig ondernemen toegepast 	<ul style="list-style-type: none"> • Reacties op brieven duren te lang • Te weinig politiecontrole in het centrum • De communicatie naar ondernemers kan nog verbeterd worden
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er moet meer gebruik worden gemaakt van de kennis die bij ondernemers ligt • Digitaal bedrijvenloket • Meer mogelijkheden via internet • Interne en externe profilering van de afdeling economische zaken van de gemeente Wijchen • Deregulering • Aanstellen van een centrummanager 	<p>Bedreigingen</p>

HOOFDSTUK 4 Economisch meerjarenplan

4.1 Inleiding

In Bijlage 4.1 is een samengestelde SWOT matrix opgenomen. Deze matrix vormt een ijkpunt bij het vaststellen van doelstellingen van het economisch beleid van de gemeente Wijchen. Deze beleidsdoelstellingen, actiepunten genaamd, moeten vervolgens worden uitgewerkt in concrete acties. Deze actiepunten en acties vormen tezamen het economisch meerjarenplan van de gemeente Wijchen.

Bij het formuleren van de actiepunten wordt primair uitgegaan van de eigen kracht en karakter van Wijchen. Het is eenvoudiger om bestaande sterke punten te behouden en te versterken, dan geheel nieuwe te introduceren. Tegelijk is het van belang om juist het onderscheidend vermogen van de gemeente te versterken. In de huidige tijd zal de nadruk daarbij eerder liggen op 'beter' dan op 'meer'. Begrippen als kwaliteit, innovatie en duurzaamheid staan centraal. Tegelijk moet de aandacht voor het faciliteren en/ of het aantrekken van nieuwe ontwikkelingen niet verslappen. Zeker voor het platteland, waar de bestaande economische dragers onder druk staan, is deze discussie hoogst actueel.

De economische perspectieven voor de gemeente Wijchen worden uiteraard beïnvloed door omgevingsontwikkelingen, ruimtelijk-economische kaders en de slagkracht van het gemeentelijk apparaat (mensen en middelen). Een belangrijk ruimtelijk-economisch kader wordt gevormd door het nieuwe Streekplan "Gelderland 2005".

De mate waarin het economisch beleid in Wijchen succesvol is, hangt natuurlijk in sterke mate af van andere actoren dan de gemeente. Samenwerking met burgers en het bedrijfsleven, maar ook met gemeenten in de regio, is in dit verband onmisbaar.

In dit hoofdstuk zal stapsgewijs worden afgedaald naar een steeds concreter niveau. Daarbij zal onderscheid worden gemaakt naar een zestal thema's, zoals ook al benoemd in de matrix:

- Bereikbaarheid en infrastructuur;
- Onderwijs arbeidsmarkt en werkgelegenheid;
- Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen;
- Centrum Wijchen;
- Plattelandsvernieuwing;
- Gemeentelijke dienstverlening.

Per thema worden de actiepunten en acties op het betreffende terrein benoemd.

4.2 Bereikbaarheid en infrastructuur

De gemeente Wijchen moet ervoor zorgdragen dat zij in de toekomst goed bereikbaar blijft voor alle vormen van verkeer. Een tekortschietende bereikbaarheid schaadt het vestigingsklimaat van Wijchen en maakt dat de gemeente haar economische potenties niet optimaal kan benutten.

Om de bereikbaarheid van Wijchen in de toekomst te waarborgen worden de volgende actiepunten benoemd:

1. Opstellen verkeers- en vervoersplan centrum Wijchen

Begin 2007 verschijnt het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP). Het GVVP vormt het beleidskader op het gebied van verkeer tot 2015 en zal als vertrekpunt dienen voor nader onderzoek en ontwikkelingen.

2. Spoorzone /barrièrewerking spoor

Het spoor dat door de kern Wijchen loopt zal in de toekomst een steeds grotere barrière gaan vormen omdat er meer personentreinen over het tracé gaan rijden. Een gevolg van de toename is dat de spoorbomen vaker dicht zullen zijn wat een slechte doorstroming van het verkeer tot gevolg heeft. Bij het ontwikkelen van plannen voor de spoorzone moet naar oplossingen gezocht worden om de barrièrewerking van het spoor te doorbreken, hierbij wordt gedacht aan een tweede ongelijkvloerse spoorwegovergang en aan de ontbrekende schakel bij bedrijventerrein Oost.

3. *Bereikbaarheid centrum door fietsers*

Om het centrum van Wijchen aantrekkelijk te houden voor bezoekers is een goede bereikbaarheid essentieel. Er dienen veilige en logische fietsroute naar en door het centrum te komen. Voorts zijn op strategische plekken fietsenstallingen geplaatst en is er een plan van aanpak met betrekking tot fietsendiefstal gemaakt en is een fietsenplan als onderdeel van het GVVP in voorbereiding.

Om de drie hiervoor benoemde actiepunten te realiseren worden de volgende acties voorgesteld:

- vaststellen GVVP
- bereikbaarheid centrum voor fietsers verbeteren
- realiseren “ontbrekende schakel” bedrijventerrein Oost

4.3 **Onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid**

Wijchen biedt momenteel werkgelegenheid aan circa 36 % van de beroepsbevolking. Het overige gedeelte van de beroepsbevolking is werkzaam buiten de gemeente Wijchen of werkloos. In de jaren 2000-2005 is de werkloosheid in Wijchen toegenomen tot 7% van de beroepsbevolking. Het lijkt echter dat in 2006 de werkloosheid in Wijchen, mede door de aantrekkende economie, daalt.

Het is met name met het oog op de toenemende vergrijzing van belang dat de arbeidsparticipatie zal stijgen en de werkloosheid zal dalen. Hiertoe zal het aanbieden van goede en voldoende werkgelegenheid essentieel zijn. Het is daarom belangrijk dat de gemeente Wijchen er alles aan doet om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Voor de gemeente ligt hier een actieve, initiërende rol.

Met betrekking tot onderwijs, arbeidsmarkt en werkgelegenheid worden de volgende actiepunten benoemd:

1. *Behoud en versterking van het huidige werkgelegenheidsniveau*

Vanuit het gegeven dat het een stuk makkelijker is om bestaande werkgelegenheid te behouden dan nieuwe aan te trekken, ligt er voor de gemeente een voorname taak om het gevestigde bedrijfsleven optimaal te faciliteren. Een bijzondere aandacht dient uit te gaan naar de bedrijven in de kleine kernen, die een belangrijke rol spelen in het leefbaar houden van deze kernen. Accountmanagement, door bijvoorbeeld de bedrijfscontactpersoon, is een geschikt instrument om op de hoogte te blijven van plannen en ontwikkelingen.

2. *Bevorderen van herintreden, omscholing en bijscholing en scholing*

Met een goede samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven kan een betere aansluiting tussen vraag en aanbod van arbeid tot stand worden gebracht. Momenteel vindt binnen de gemeente Wijchen al op veel gebieden een samenwerking tussen deze partijen plaats. De gemeente Wijchen dient een faciliterende rol te spelen bij het behoud en uitbreiding van de samenwerking. Voorts biedt vooral de Nijmeegse kennisinfrastructuur volop aanknopingspunten om een bijdrage te leveren aan de behoefte van goed opgeleide arbeidskrachten.

Met een inventarisatie van de “stille reserve” kan de gemeente een eerste stap zetten in de mobilisatie van deze groep. Gelet op de teruggang van de werkgelegenheid in de landbouw is het raadzaam de behoefte aan om- en bijscholing onder (voormalig) agrariërs te kennen.

3. *Blijven zoeken naar oplossingen voor langdurig werklozen*

Samen met uitkerings- en zorginstanties individuele trajecten opzetten om langdurig werklozen weer klaar te stomen voor het arbeidsproces. Afspraken maken met het bedrijfsleven over het in dienst nemen van langdurig werklozen.

Om de drie hiervoor benoemde actiepunten te realiseren worden de volgende acties voorgesteld:

- oplossingen zoeken voor langdurig werkelozen
- bevorderen herintreden middels scholing, omscholing of bijscholing
- behoud en versterking van huidig werkgelegenheidsniveau

4.4 Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen

Op basis van prognoses is vastgesteld dat er in Wijchen de komende tien jaar voldoende uitgeefbare bedrijfsgrond zal zijn. Door intensief ruimtegebruik kan de bestaande voorraad meer bedrijven bedienen dan nu voorzien. Een verandering in de demografie of in de marktsector kan echter voor een situatie zorgen dat er tekorten aan bedrijfsgronden ontstaan. Om dit te voorkomen zal de gemeente Wijchen de situatie doorlopend moeten monitoren om bij te verwachten tekorten direct in te kunnen grijpen.

De gemeente Wijchen heeft verder de wens uitgesproken om verschillende bedrijven te clusteren en /of te verplaatsen. Deze maatregelen kunnen een bijdrage leveren aan de intensivering en het duurzaam ruimtegebruik op de bedrijventerreinen.

Met betrekking tot bedrijfsruimte en bedrijventerreinen worden de volgende actiepunten benoemd:

1. *Intensief ruimtegebruik bedrijventerreinen*

Bij de herziening van bestemmingsplannen van bestaande bedrijventerreinen en de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen dient rekening gehouden te worden met zuinig ruimtegebruik. Op deze manier kan er met minder grond meer gebouwd worden. Als voorbeeld geven we hier een berekening aan de hand van de voorschriften uit het bestemmingsplan Bijsterhuizen. Het huidige bestemmingsplan staat een bebouwingsdichtheid van maximaal 70% toe. Uit het beleidsplan van Bijsterhuizen blijkt dat gemiddeld de percelen op Bijsterhuizen voor maar 35% zijn bebouwd. Geen enkel perceel is intensiever bebouwd dan 60%. In de herziening van het bestemmingsplan wordt voorgesteld een ondergrens van 50% op te nemen, waardoor elk perceel minimaal voor 50% bebouwd moet worden. Dit levert ten opzicht van de situatie eind 2004 een minimale winst op van 15%. Er dient wel rekening gehouden te worden met de logistiek van bedrijven en de mogelijkheid voor bedrijven om in de toekomst op eigen terrein uit te kunnen breiden. Ook moet er continue aandacht zijn voor voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven.

Het huidige bestemmingsplan geeft wat bouwhoogte betreft een bovengrens aan van 24 meter zonder een ondergrens (met uitzondering van de zichtlocaties waar de ondergrens op 8 meter ligt). In het nieuwe bestemmingsplan wordt bijna overal een ondergrens qua bouwhoogte van 6 meter opgenomen, met uitzondering van de zichtlocaties, markante hoeken en fase 5 (respectievelijke minimale bouwhoogte van 8, 10 en 15 meter).

Door deze maatregelen is er veel winst te boeken in het aantal m² bvo. Deze winst zou kunnen oplopen tot bijna 50 ha.. Uiteraard moet er wel aandacht blijven bestaan voor de (te creëren) parkeerproblematiek. Inbreiding mag niet ten koste gaan van het aantal vereiste parkeerplaatsen.

2. *Monitoren behoefte aan bedrijfsgrond*

De gemeente dient te zorgen voor voldoende concreet aanbod van bedrijventerreinen en voor voldoende planvoorraad. Gezien de voorraad die Wijchen nog heeft en de mogelijkheden om via "slimmer" ruimtegebruik extra ruimte te creëren op bestaande bedrijventerreinen, lijkt het niet voor de hand te liggen dat er snel een tekort zal optreden. Toch dient de gemeente Wijchen er voor te zorgen dat zij ten alle tijden op de hoogte zijn van het eigen areaal om zo tijdig in te kunnen spelen op toekomstige tekorten.

3. *Parkmanagement*

Parkmanagement is een instrument om de kwaliteit van een bedrijventerrein op peil te bren-

gen en te houden. Hierdoor wordt het onderhoud van een bedrijventerrein gegarandeerd en blijven zij waardevast. Voorts kan op deze manier herstructurering in de toekomst worden voorkomen. De gemeente moet een actieve houding aannemen bij het stimuleren en realiseren van parkmanagement op de bestaande en toekomstige bedrijventerreinen in Wijchen.

Om de drie hiervoor benoemde actiepunten te realiseren worden de volgende acties voorgesteld:

- intensief gebruik van ruimte op bedrijventerreinen
- blijvend monitoren van de behoefte aan bedrijfsgrond
- bevorderen parkmanagement
- notitie detailhandel op bedrijventerreinen opstellen

4.5 Centrum Wijchen

In het centrum moet voortdurend aandacht zijn voor het aanbod van bedrijfs- en winkelruimten. Er wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot het verplaatsen van grootschalige detailhandel naar bedrijventerreinen. Het centrum als geheel moet een kwaliteitsverbetering krijgen zodat het een aantrekkelijk winkel- en uitgaanscentrum wordt. Gemeente en ondernemers hebben hier een gezamenlijk belang en opdracht!

Met betrekking tot Centrum Wijchen worden de volgende actiepunten benoemd:

1. *Verbetering kwaliteit centrum*

Het Centrum van Wijchen is één van de visitekaartjes van onze gemeente. Het is belangrijk dat de kwaliteit van het centrum op peil blijft en verder wordt uitgebouwd.

2. *Uitbreiden van het centrum*

Begin 2005 telde Wijchen-centrum 120 winkels met een totale omvang van ca. 21.000 m², tegen 31.000m² in vergelijkbare centrumgebieden. Om in de toekomst de rol als kernwinkelgebied voor de gemeente te kunnen blijven vervullen, is uitbreiding van het areaal noodzakelijk.

3. *Waarborgen bereikbaarheid van het centrum*

Een goed functionerend winkelcentrum heeft behoefte aan voldoende parkeergelegenheid, goede aanvoerwegen en plaatsen waar fietsen gestald kunnen worden. Vooral het parkeren is momenteel in Wijchen een zorgkind waar nadrukkelijk aandacht aan moet worden besteed.

Om de drie hiervoor benoemde actiepunten te realiseren worden de volgende acties voorgesteld:

- opstellen detailhandelstructuurvisie
- opstellen beeldkwaliteitplan kernwinkelgebied
- ontwerp maken herinrichting openbare ruimte in winkelstraten
- uitvoeringsprogramma centumparkeren
- Ontwikkeling Oostflank
- Ontwikkeling Westflank
- Centrumpromotie

4.6 Plattelandsvernieuwing

In de (nabije) toekomst wordt er een afname van de werkgelegenheid in de landbouw verwacht. Tevens zullen er naar verwachting landbouwbedrijven verdwijnen. Wel wordt verwacht dat de agrarische bedrijven die blijven bestaan in omvang zullen toenemen. Hoe dan ook de komende decennia

zal het buitengebied van de gemeente Wijchen nog worden gedomineerd door de agrarische sector.

Het beleid van de gemeente zal zich moeten richten op het realiseren van een actueel bestemmingsplan "Buitengebied". Dit bestemmingsplan moet een heldere visie van de gemeente verwoorden met betrekking tot het buitengebied. Deze visie zal voldoende perspectief moeten bieden aan de "blijvers. Er moet ruimte worden gecreëerd dan wel blijven bestaan voor agrariërs die willen uitbreiden of verplaatsen. Denk hierbij ook aan verplaatsen van bedrijven uit kwetsbare gebieden naar elders.

Tegelijkertijd is er behoefte aan heldere kaders ten aanzien van de mogelijke en wenselijke functieinvulling van vrijgekomen gebouwen en vrijgekomen percelen. De beleidsvisie wonen en werken in het buitengebied kan hiervoor als uitgangspunt dienen.

Met betrekking tot plattelandsvernieuwing worden de volgende actiepunten genoemd:

1. *Benoemen beschikbare ruimte voor de agrarische sector*

Het is van groot belang dat de gemeente een heldere visie formuleert op de ruimtelijk verdeling van de functies in het buitengebied van Wijchen. Deze visie moet worden opgenomen in het nieuw te maken bestemmingsplan Buitengebied. Voor de agrarische sector is het van belang dat voldoende ruimte voor agrariërs gereserveerd blijft en dat er duidelijkheid en zekerheid komt op welke plaatsen de sector zich kan (blijven) ontplooien.

2. *Stimuleren van natuurbeheer en ontwikkeling agrotourisme*

Een deel van de agrariërs zoekt zijn heil in verbreding van de activiteiten. Dit betekent dat zij naast inkomen uit agrarische productie proberen neveninkomsten te genereren uit bijvoorbeeld toerisme en recreatie, natuurbeheer of een boerderijwinkel. Stimuleren van dergelijke initiatieven kan profijtelijk zijn omdat het een positief effect kan hebben op de kwaliteit van het buitengebied. Immers de agrarische sector, de natuur en de toeristisch-recreatieve potenties worden in onderlinge samenhang versterkt. Tegelijkertijd is een regisserende rol van de gemeente gewenst om de ontwikkelingen van nieuwe initiatieven in goede banen te leiden.

3. *Loonse Waard*

De Loonse Waard kent reeds een bescheiden toeristisch-recreatieve invulling. Ondanks de aanwezigheid van een industrieterrein liggen hier mogelijkheden om de recreatieve mogelijkheden van het gebied verder uit te bouwen.

4. *Vrijgekomen agrarische bedrijfsgebouwen (VAB)*

Met de afname van werkgelegenheid in de agrarische sector moet voor het buitengebied gezocht worden naar nieuwe economische dragers. Behalve het onder twee genoemde natuurbeheer en agrotourisme kan ook gedacht worden aan (kleinschalige) niet agrarische bedrijvigheid in VAB's. Het streekplan Gelderland 2005 biedt ruimere mogelijkheden dan voorheen om dit soort activiteiten te starten. In samenwerking met de gemeente Druten, West Maas & Waal en Beuningen is de beleidsnota "Wonen en werken in het buitengebied" opgesteld. Deze nota kan als eerste aanzet worden gebruikt om te komen tot beleid met betrekking tot hergebruik van VAB's ten behoeve van alternatieve bedrijfsactiviteiten. In het kader van VAB's is ook het overleg met de Euregio met betrekking tot de "Umnützung" van belang. In deze overlegstructuur proberen gemeenten uit Duitsland en Nederland vraag en aanbod van vrijgekomen agrarische bebouwing op elkaar af te stemmen.

Om de vier hiervoor benoemde actiepunten te realiseren worden de volgende acties voorgesteld:

- benoemen van de beschikbare ruimte voor de agrarische sector
- stimuleren natuurbeheer en ontwikkeling agrotourisme
- visie voorzieningenniveau kleine kernen
- beleid op het gebied van vrijgekomen agrarische bedrijfsbebouwing
- verdere ontwikkeling toerisme Loonse Waard

4.6 Gemeentelijke Dienstverlening

Op het gebied van gemeentelijke dienstverlening kan een belangrijke slag gemaakt worden. Het aanbieden van een gunstig vestigingsklimaat en een gunstige ligging van de gemeente Wijchen zijn belangrijk bij de keuze van een ondernemer om zich in Wijchen te vestigen dan wel te blijven. Daarnaast kan een goede dienstverlening vanuit het gemeentelijk apparaat bijdragen aan gunstig ondernemingsklimaat.

Bij gemeentelijke dienstverlening moet gedacht worden aan een pro-actieve houding, de gemeente moet, daar waar mogelijk, zelf de stap naar de ondernemers zetten en niet afwachten of de ondernemers de gemeente weten te vinden. Contacten met ondernemers en ondernemersvereniging(en) moeten worden uitgebreid en geïntensiveerd. Op dit gebied is een belangrijke taak voor de bedrijfscontactfunctionaris weggelegd.

Ook op het gebied van deregulering en internet valt nog een slag te maken. Bij dit laatste kan worden gedacht aan een digitaal bedrijvenloket.

Met betrekking tot Gemeentelijke dienstverlening worden de volgende actiepunten benoemd:

1. *Deregulering*

Momenteel loopt er bij de gemeente Wijchen een project waarbij overtollige regelgeving wordt benoemd en er voorstellen komen om deze regels af te schaffen of te vereenvoudigen. Vereenvoudiging van regelgeving ten behoeve van het bedrijfsleven zal leiden tot een beter ondernemingsklimaat.

2. *Digitaal bedrijvenloket*

Het is van belang dat algemene informatie voor ondernemers adequaat en snel toegankelijk is. Hiervoor zal een digitaal bedrijvenloket opgezet gaan worden welke via de website van de gemeente Wijchen en telefonisch te bereiken is. Het loket zorgt dat de vragen van een ondernemer gekoppeld worden aan een accountmanager, op deze manier heeft de ondernemer een vast aanspreekpunt binnen de organisatie. De accountmanager kan middels een digitaal volgsysteem de vragen uitzetten in de organisatie om op een adequate wijze snel een volledig antwoord aan de betreffende ondernemer te geven.

3. *Blijvend contact onderhouden met ondernemers(verenigingen)*

De gemeente moet ervoor zorgen dat zij structureel als gesprekspartner blijft aanschuiven bij vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Deze contacten zijn van belang om in een vroeg stadium klachten of vragen te kunnen signaleren en hierop actie te ondernemen. Ook moet de gemeente Wijchen het voortouw blijven nemen met het jaarlijks organiseren van een bedrijven contactdag, waar ondernemers (en ambtenaren) kunnen netwerken.

Om de drie hiervoor benoemde actiepunten te realiseren worden de volgende acties voorgesteld:

- deregulering
- digitaal ondernemersloket
- Uitbreiden en intensiveren van contacten met ondernemers(verenigingen)

4.7 Economisch Beleidsplan algemeen

Het Economisch Beleidsplan is in samenwerking met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven tot stand gekomen. Om ervoor te zorgen dat ook bij de uitvoering van het Economisch Beleidsplan gerekend kan worden op samenwerking tussen het bedrijfsleven en de gemeente is een goede com-

municatie van belang. Om tot een goede samenwerking te komen worden de volgende acties voorgesteld:

- Jaarlijks tot 2010 gezamenlijk met bedrijven(verenigingen) opstellen van het Economisch Jaarprogramma;
- Economisch Beleid(splan) een plaatsgeven op de gemeentelijke website;
- Opzetten digitaal “ondernemersplein” met nieuws, cijfers enzovoort.

4.8 Planning en Organisatie

De in de paragrafen 4.2 tot en met 4.7 worden actiepunten en acties genoemd die tezamen de meerjaren planning voor de uitvoering van het economisch beleidsplan vormen. Het is de bedoeling dat de genoemde acties in de periode 2007-2011 worden uitgevoerd. In de periode 2007-2011 zal jaarlijks in samenwerking met bedrijven(verenigingen) een Economisch Uitvoeringsprogramma voor het volgend jaar worden gemaakt. Het Economisch Beleidsplan alsmede de Economische Uitvoeringsprogramma's worden tweejaarlijks door uw raad geëvalueerd. Het Economisch Uitvoeringsprogramma voor 2007 ziet er als volgt uit:

No.	Actie	Werkzaamheden	Realisatie
1. Economisch Beleidsplan Algemeen			
1A	Opzetten “digitaal ondernemersplein”		2007
1B	Samen met ondernemersverenigingen opstellen economisch uitvoeringsprogramma 2008		4 ^e kwartaal
1C	Economisch Beleidsplan plaats geven op gemeentelijke website		2 ^e kwartaal
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur			
2A	Vaststellen gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan		2 ^e kwartaal
2B	Realiseren “ontbrekende schakel” bedrijventerrein Oost	Start voorbereidingen en werven subsidie(s)	v.a. 1 ^e kwartaal
2C	Bereikbaarheid centrum voor fietsers verbeteren	Vergroten van de herkenbaarheid van de belangrijkste fietsroutes	Start werkzaamheden in de loop van het jaar
3. Onderwijs, Arbeidsmarkt en Werkgelegenheid			
3A	Reïntegreren van personen die een beroep doen op een uitkering in het kader van de wet werk en bijstand	Inzetten van de beschikbare middelen om personen uit de uitkering naar werk te laten uitstromen	Doorlopende activiteit
3B	Bevorderen herintreden middels scholing, omscholing of bijscholing.	Inzetten van de beschikbare middelen om personen te activeren en motiveren om een betaalde baan te vinden	Doorlopende activiteit (m.n. voor de doelgroep niet-uitkeringsgerechtigden)

4. Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen			
4A	Opstellen detailhandelstructuurvisie		2 ^e kwartaal
4B	Opstellen beeldkwaliteitplan Kernwinkelgebied		2 ^e kwartaal
4C	Ontwerp herinrichting openbare ruimte in winkelstraten maken		v.a. 2 ^e kwartaal
4D	Uitvoeringsprogramma centrumparkeren		2 ^e kwartaal
4E	Ontwikkeling Oostflank	Afronden Masterplan Start bestemmingsplan Start marktbenadering	2 ^e kwartaal 3 ^e kwartaal 3 ^e kwartaal
4F	Ontwikkeling Westflank	Keuze marktpartij Ontwikkelopgave 1 ^e fase	2 ^e kwartaal 3 ^e kwartaal

4G	Intensief gebruik van ruimte op bedrijventerreinen	Herziening bestemmingsplan Bijsterhuizen	4 ^e kwartaal
4H	Notitie detailhandel bedrijventerreinen opstellen		1 ^e kwartaal
6. Plattelandsvernieuwing			
6A	Visie voorzieningenniveau kleine kernen		v.a. 3 ^e kwartaal
6B	Stimuleren natuurbeheer en agrotourisme	Schrijven plan van aanpak	v.a. 4 ^e kwartaal
7. Gemeentelijke Dienstverlening			
7A	Digitaal ondernemersloket		2 ^e kwartaal
7B	Deregulering	Doorlopende actie "Paarse Krokodil"	2007